

Що змінилося для замовників в частині отримання фінансових послуг банківських установ?

З 26.06.2021 до [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) (далі — Закон) внесено ряд змін, зокрема щодо закупівлі послуг фінансових / банківських установ. У цій статті розкриємо суть таких послуг та з'ясуємо, як нововведення законодавства вплинуть на закупівельну діяльність замовників.

У чому полягають основні зміни?

Частиною 5 статті 3 Закону визначено перелік предметів закупівлі, на які не поширюється дія цього Закону. Серед таких предметів закупівлі є фінансові послуги та послуги фінансових установ, однак не всі без виключення. Законом України «Про внесення змін до Закону України „Про публічні закупівлі“ та інших законів України щодо вдосконалення системи функціонування та оскарження публічних закупівель» № 1530-IX від 03.06.2021 введено в дію з 26.06.2021 певні зміни. Для ознайомлення розглянемо порівняння двох редакцій Закону щодо фінансових послуг та послуг фінансових установ (Таблиця).

Таблиця

Редакція Закону, що діяла до 26.06.2021	Редакція Закону після внесення змін, які набрали чинності 26.06.2021	Примітки
3) фінансові послуги, що надаються у зв'язку з емісією, купівлею, продажем або передачею цінних паперів чи інших фінансових інструментів	3) фінансові послуги, що надаються у зв'язку з емісією, купівлею, продажем або передачею цінних паперів чи інших фінансових інструментів. <i>Для цілей цього Закону термін «фінансові послуги» вживається у значенні, наведеному в Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», якщо надавачем послуг є резидент. Якщо надавачем послуг є нерезидент, під фінансовими послугами розуміються послуги, визначені законодавством країни реєстрації такого нерезидента як фінансові та які він має право надавати згідно із законодавством країни його реєстрації, про що замовнику надається документальне підтвердження</i>	розширено, додано пояснення термінів

<p>13) послуги фінансових установ, у тому числі міжнародних фінансових організацій, щодо надання кредитів, гарантій, лізингу та послуги, допоміжні до фінансових послуг</p>	<p>13) послуги фінансових установ щодо надання кредитів, гарантій, а також послуги, необхідні для підготовки та реалізації інвестиційних проектів, проектів державно-приватного партнерства, у тому числі проектів, що здійснюються на умовах концесії, які надаються міжнародними фінансовими організаціями.</p> <p><i>Для цілей цього Закону міжнародними фінансовими організаціями є Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій, Міжнародна асоціація розвитку, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, Північний інвестиційний банк, Північна екологічна фінансова корпорація, інші міжнародні фінансові організації, членом яких є Україна.</i></p> <p><i>Для цілей цього Закону термін «фінансова установа» вживається у значенні, наведеному в Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», якщо надавачем послуг є резидент. Якщо надавачем послуг є нерезидент, під фінансовою установою розуміється юридична особа, яка має право надавати фінансові послуги відповідно до законодавства країни його реєстрації, про що замовнику надається документальне підтвердження</i></p>	<p>конкретизовано, що тепер не всі послуги фінансових установ підпадають під дію цієї норми, а тільки визначені в цьому пункті</p>
--	--	--

Згідно з пунктом 5 частини 1 статті 1 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 № 2664-III **фінансова послуга** — операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, — і за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів.

Як видно з таблиці, у пункті 3 частини 5 статті 3 чинної редакції Закону розширено пояснення, у якому значенні вживається термін «фінансові послуги» залежно від статусу надавача таких послуг — **резидент чи нерезидент**.

Щодо внесення змін до пункту 13 частини 5 статті 3 Закону спочатку зауважимо:

відповідно до пункту 1 частини 1 статті 1 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 № 2664-III **фінансовою установою є юридична особа, яка відповідно до закону надає одну чи декілька фінансових послуг**, а також інші послуги (операції), пов'язані з наданням фінансових послуг, у випадках, прямо визначених законом, та внесена до відповідного реєстру в установленому законом порядку.

До фінансових установ належать банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії та інші юридичні особи, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг, а у випадках, прямо визначених законодавством, — інші послуги (операції), пов'язані з наданням фінансових послуг.

Як зміни до Закону позначаються на закупівлі послуг з розрахунково-касового обслуговування?

Замовники під час своєї діяльності користуються фінансовими послугами банківських установ, у яких відкривають рахунки, наприклад для отримання заробітної плати працівниками.

Пункт 13 частини 5 статті 3 Закону дещо змінено. **У редакції до 26.06.2021** зазначалося, що **всі послуги фінансових установ не підпадають під дію Закону**, зокрема не підпадають послуги міжнародних фінансових організацій, щодо надання кредитів, гарантій, лізингу та послуги, допоміжні до фінансових послуг.

У чинній редакції акцентується увага на тому, що **тільки окремі послуги не підпадають під дію Закону, а саме:**

послуги щодо надання кредитів, гарантій;

послуги, необхідні для підготовки та реалізації інвестиційних проєктів, проєктів державно-приватного партнерства, у тому числі проєктів, що здійснюються на умовах концесії, які надаються міжнародними фінансовими організаціями.

Тобто, зважаючи на зміст пункту 13 частини 5 статті 3 чинної редакції Закону, **усі інші послуги фінансових установ, окрім визначених у цьому пункті, підпадають під дію Закону і вимагають застосування його норм при здійсненні закупівель таких послуг.**

Однією з найпоширеніших фінансових послуг, які отримують замовники від банків, є розрахунково-касове обслуговування. Відповідно до статті 51 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III для здійснення банківської діяльності банки відкривають та ведуть кореспондентські рахунки у Національному банку України та

інших банках в Україні і за її межами, банківські рахунки для фізичних та юридичних осіб у гривнях та іноземній валюті. Водночас іншим нормативно-правовим документом чітко визначається поняття розрахунково-касового обслуговування.

Так, відповідно до пункту 1.37 статті 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 05.04.2001 № 2346-III **розрахунково-касове обслуговування — послуги, що надаються банком клієнту на підставі відповідного договору**, у тому числі у вигляді електронного документа, укладеного між ними, які пов'язані із переказом коштів з рахунку (на рахунок) цього клієнта, видачею йому коштів у готівковій формі, а також здійсненням інших операцій, передбачених договорами.

Проте, незважаючи на те що зміни до Закону, які вимагають його застосування при закупівлі майже всіх фінансових послуг, введено в дію лише з 26.06.2021, замовники й раніше застосовували норми Закону при закупівлі послуг з розрахунково-касового обслуговування за кодом Єдиного закупівельного словника 66110000-4 «Банківські послуги».

Зазначимо, що проведення закупівлі послуг з розрахунково-касового обслуговування слід проводити відповідно до вимог Закону з урахуванням вартісних меж (процедура закупівля / спрощена / «прямий договір»). Приклади таких закупівель можна знайти в електронній системі закупівель ProZorro.

Що робити з договірними відносинами, що виникли у замовників до 26.06.2021?

Відповідно до абзацу 1 статті 58 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи. Тому якщо замовником оголошено процедуру закупівлі / спрощену закупівлю або проведено закупівлю без використання електронної системи закупівель, замовник має керуватися попередньою редакцією Закону до завершення відповідної закупівлі та виконання умов договору / договору про закупівлю, укладеного без використання електронної системи закупівель та / або процедури закупівлі / спрощеної закупівлі. Тому такі правовідносини завершуються на умовах та в порядку, що визначені таким договором / договором про закупівлю до повного виконання сторонами взятих зобов'язань.

Зверніть увагу: згідно зі статтею 3 Бюджетного кодексу України бюджетний період для всіх бюджетів, що складають бюджетну систему України, становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того самого року. Тому якщо в укладеному договорі / договорі про закупівлю до 26.06.2021 закладена пролонгація, то рекомендуємо з початку кожного наступного бюджетного періоду переукладати такі договори з урахуванням чинної редакції Закону.

Висновки

Замовники в процесі організації закупівельної діяльності можуть користуватися положеннями Закону, які дозволяють не проводити процедури закупівель / спрощені закупівлі для предметів закупівлі, визначених частиною 5 статті 3 Закону. Починаючи з 26.06.2021 потрібно застосовувати норми Закону для закупівлі майже всіх послуг фінансових установ, зокрема для закупівлі розрахунково-касового обслуговування.

Під час аналізу Закону України «Про публічні закупівлі» виникає багато запитань? [Реєструйтеся на навчання від Академії Радник](#) та отримуйте тільки вичерпні та практичні відповіді! А докладно про всі зміни законодавства з 26.06.2021 читайте у таких статтях:

[«Зміни до Закону України „Про публічні закупівлі“»;](#)

[«Алгоритм проведення спрощеної закупівлі з 26.06.2021»;](#)

[«Оскарження процедур закупівель: нові правила з 26.06.2021»;](#)

[«Оголошено закупівлю без урахування змін, внесених до Закону з 26.06.2021: дії замовника»;](#)

[«„Перша ластівка“, або як Держаудитслужба встановлює порушення за новою редакцією Закону».](#)